

Міністерство охорони здоров'я України
Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова

Навчально-науковий інститут психології та ментального здоров'я

Кафедра **філософії та суспільних наук**

ЗАТВЕРДЖУЮ

проректор ЗВО з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Інна АНДРУШКО

29 серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

ФІЛОСОФІЯ

підготовки другий (магістерський) рівень
галузі знань С Соціальні науки, журналістика,
інформація та міжнародні відносини
спеціальності С4 «Психологія» / 0313 Psychology
професійної кваліфікації «Клінічний психолог»

2025 рік

Робоча програма дисципліни «**Філософія**» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти, освітньої кваліфікації Магістр психології, професійної кваліфікації Клінічний психолог.

«27» серпня 2025 року. 17 с.

Розробники:

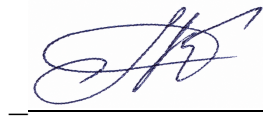
д. філос. н., проф. ЗВО Вергелес К.М.

к. філос. н., доц. ЗВО Куліш П.Л.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри філософії та суспільних наук

Протокол від «28» серпня 2025 року № 1

Завідувача кафедри філософії та суспільних наук

доц. ЗВО Павло КУЛІШ

«28» серпня 2025 року

Схвалено методичною радою кафедри філософії та суспільних наук Вінницького національного медичного університету ім. М. І. Пирогова за напрямом підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти у галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»

Протокол від «29» серпня 2025 року №1

Голова

доц. ЗВО Павло КУЛІШ

«29» серпня 2025 року

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Філософія» складена відповідно до ОПП «Клінічна психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С4 «Психологія» / 0313 Psychology на підставі Стандарту вищої освіти України за спеціальністю 053 Психологія для другого (магістерського) рівня вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти та науки України від 24.04.2019 р. № 564.

Анотація навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Філософія» складена відповідно до порядку підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня освіти у вищих медичних навчальних закладах освіти України у відповідності до вимог Європейської кредитно-трансферної системи організації навчального процесу (ECTS), заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження здобувача освіти необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

Дисципліна є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми «Клінічна психологія», циклу професійної підготовки магістра психології, розрахована на 4 кредити, який здобувачі освіти засвоюють протягом I семестру на 1 році навчання.

Основним фокусом програми є отримання знань з дисципліни «Філософія», вивчення якої необхідне для отримання знань про світ і людину, про роль психології у ствердженні сенсу людського буття, формування вмінь користуватися основними методологічними принципами пізнання та аналізу явищ.

Робоча програма складена на основі:

освітньо-професійної програми «Клінічна психологія» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої кваліфікації «Магістр психології», галузі знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальності С4 «Психологія» / 0313 Psychology у ВНМУ ім. М.І. Пирогова (Вінниця-2025);

робочого навчального плану спеціальності С4 «Психологія» / 0313 Psychology на 2025-2026 навчальний рік;

чинного положення про організацію освітнього процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М.І. Пирогова.

1. Опис навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Філософія» призначена для закладів вищої освіти МОЗ України у відповідності до вимог кредитно-трансферної системи організації навчального процесу ECTS, заснованої на поєднанні технологій навчання за розділами та залікових кредитів оцінки – одиниць виміру навчального навантаження здобувача освіти необхідного для засвоєння дисципліни або її розділу.

Видами навчальних занять дисципліни згідно з навчальним планом є: а)

лекції, б) практичні заняття, в) самостійна робота здобувачів.

Поточна навчальна діяльність здобувачів контролюється на практичних заняттях у відповідності з конкретними цілями. Рівень підготовки здобувачів визначається на підставі результатів тестування, письмової або усної відповіді на контрольні питання, розв'язуванні ситуаційних задач, контролю практичних навичок.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни здійснюється по її завершенню у формі диференційованого заліку згідно навчального плану для спеціальності С4 «Психологія» / 0313 Psychology.

Предметом вивчення є докорінні проблем буття світу і людини, вирішення яких сприятиме утвердженню загальнолюдських цінностей. Будучи особливою галуззю знань та практичних навичок філософія є частиною духовного світу людини, проявом якого є внутрішня культура особистості.

Міждисциплінарні зв'язки: Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися при вивченні таких дисциплін: «Академічна доброчесність», «Ділове спілкування», «Методологія наукових досліджень», «Сучасні методи психодіагностики та психокорекції», «при проходженні виробничої, переддипломної практик та підготовці кваліфікаційної роботи.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни:

2.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Філософія» є світоглядно-методологічна підготовка здобувачів, формування їх філософської культури як теоретичного підґрунтя університетського рівня підготовки спеціалістів та актуалізація національної свідомості майбутньої інтелектуальної еліти.

2.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Філософія» є:

- вчити здобувачів освіти самостійно орієнтуватись в палітрі філософських напрямків, течій і шкіл;
- формувати вміння співвідносити філософські, світоглядні ідеї та теорії з практикою суспільного життя, професійною діяльністю в галузі психології;
- закласти належні теоретичні та морально-етичні основи для сучасного відповідального навчання, уміння самостійно знаходити й аргументовано доводити істину та спростовувати хибні твердження;
- створити належної теоретичної основи для вільного світоглядного самовизначення кожної молодої людини;
- прилучити здобувачів освіти до світоглядної та методологічної культури, накопиченої людством за всю історію свого існування.

2.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

Згідно ОПП «Психологія» дисципліна забезпечує набуття здобувачами наступних компетентностей:

Інтегральна (ІК): Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології/клінічної психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій

і характеризується комплексністю та невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
- ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Спеціальні компетентності (СК):

- СК1. Здатність здійснювати теоретичний, методологічний та емпіричний аналіз актуальних проблем психологічної науки та / або практики.
- СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.
- СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями, розпізнавати та реагувати на етичні, правові та нормативні проблеми, які стосуються практики клінічної психології, дотримуватися принципів етики професійної діяльності.
- СК10. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

- ПР1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.
- ПР3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.
- ПР4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
- ПР9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
- ПР10. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.
- ПР11. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Результати навчання для дисципліни:

В результаті вивчення дисципліни здобувачі повинні:

Знати:

- основні категорії філософії;
- предмет і методологічне значення філософії;

- етапи розвитку філософського знання;
- філософський зміст феномену релігії;
- методологію наукового пізнання.

Вміти:

- аналізувати зв'язок філософії із наукою, психологією, медициною та світовою культурою;
- інтерпретувати методологічні принципи філософського пізнання природи і суспільства та їх взаємодії;
- застосовувати філософські знання для розуміння культурних традицій та їх вплив на розвиток особистості;
- класифікувати зв'язки та закони, типи світогляду, закони діалектики;
- використовувати знання у формуванні життєвої позиції та світорозуміння.

3. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин – 4 кредити ЄКТС

Опис навчального плану з дисципліни (денна форма навчання)

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин			СРС	Рік навчання	Вид контролю
	Всього годин/ кредитів ECTS	Аудиторних				
		Лекцій	Практичних			
	120 годин/4 кредити	10	40	70	1	
«Філософія»	120 годин/ 4 кредити	10	40	70	1	ПК-диференційований залік

Примітка: 1 кредит ECTS становить 30 академічних годин.

Аудиторне навантаження становить 42 %, СРС – 58 %.

Опис навчального плану з дисципліни (заочна форма навчання)

Структура навчальної дисципліни	Кількість годин			СРС	Рік навчання	Вид контролю
	Всього годин/ кредитів ECTS	Аудиторних				
		Лекцій	Практичних			
	120 годин/ 4 кредити	8	8	104	1	
«Філософія»	120 годин/ 4 кредити	8	8	104	1	ПК-диференційований залік

Примітка: 1 кредит ECTS становить 30 академічних годин.

Аудиторне навантаження становить 13 %, СРС – 87 %.

Філософія

Тема 1. Філософія та її предмет

Філософія як навчальна дисципліна. Предмет та функції філософії. Проблема методу в філософії.

Тема 2. Світогляд людини і філософія

Поняття світогляду, його структура та різновиди. Історичні типи світогляду. Походження та історія розвитку релігійних вірувань.

Тема 3. Філософія стародавнього Сходу, Індії та Китаю

Соціально-економічні та духовні передумови виникнення філософії в країнах Сходу. Особливості східної парадигми філософії. Давньокитайська філософія, конфуціанство, даосизм. Традиційні ідеї філософії давньої Індії. Ортодоксальні та неортодоксальні школи індійської філософії.

Тема 4. Антична філософія

Особливості філософії Заходу. Характерні особливості філософії стародавньої Греції, основні історичні періоди її розвитку. Антична діалектика.

Філософські школи, вчення та напрямки раннього періоду, мілетська, іонійська школа фізиків, натурфілософів, елейська школа філософії і школа Піфагора. Філософське вчення Геракліта із Ефеса. Філософія Демокріта із Абдера.

Середній, класичний період філософії стародавньої Греції та епохи еллінізму. Філософія Сократа і Платона. Філософія Аристотеля. Пізній період філософії стародавньої Греції. Період занепаду Еллінізму. Скептицизм, стоїцизм, епікурейство і неоплатонізм.

Тема 5. Особливості та нові філософсько-релігійні проблеми філософії Середньовіччя

Характерні риси філософії Середньовіччя, етапи її формування та розвитку. Філософсько-релігійні проблеми. Апологетика і патристика. Схоластична філософія. Суперечка про універсалії, реалізм і номіналізм.

Тема 6. Гуманістичний та пантеїстичний напрямки філософії епохи Відродження

Основні риси та особливості філософії епохи Відродження. Антропоцентризм, гуманізм, пантеїзм, культ краси. Концепція двоїстості істини та елементи діалектики.

Тема 7. Філософія Нового часу

Характерні риси філософії Нового часу. Пошуки універсального методу пізнання. Ф. Бекон – фундатор філософії Нового часу експериментального природознавства. Механічний матеріалізм Т. Гоббса і раціоналізм Р. Декарта. Філософія Б. Спінози. Раціоналізм В. Г. Лейбніца. Сенсуалізм Дж. Локка. Суб'єктивно-ідеалістичні течії Нового часу, філософія Дж. Берклі і Д. Юма.

Тема 8. Філософія французького Просвітництва

Просвітництво як філософський феномен, його виникнення та розвиток. Деїзм та механістичний матеріалізм як основні етапи розвитку філософії Просвітництва.

Тема 9. Німецька класична філософія.

Генезис німецької класичної філософії, її основна проблематика та значення. Філософська позиція І. Канта, його теорія пізнання. Практично-дієва сутність суб'єктивного ідеалізму Й. Фіхте. Натурфілософія і система трансцендентального ідеалізму Ф. В. Й. Шеллінга. Об'єктивний ідеалізм Г. В. Ф. Гегеля, його система та метод. Матеріалізм Л. Фейєрбаха. Антропологізм, органіцизм.

Тема 10. Сучасна епоха та її відображення у філософії. Некласична філософія

Соціально-економічне буття і світ людини, протиріччя сучасної епохи. Характерні риси некласичної філософії XIX-XX ст. Філософія людського буття: екзистенціалізм, філософська антропологія і соціобіологія; неопозитивізм та його еволюція. Сучасні релігійно-філософські течії: неотомізм, персоналізм, тейярдизм.

Тема 11. Вітчизняна філософія

Історико-культурні витоки вітчизняної філософії. Гуманістичні тенденції у вітчизняній філософії. Філософія Г. Сковороди. Розвиток філософії в XIX ст., сутність філософського романтизму. Філософські погляди Т. Шевченка, І. Франка. Релігійна філософія XIX ст.:

П. Юркевич, В. Соловйов, М. Бердяєв. Космологічні концепції у вітчизняній філософії. Вітчизняна філософія XIX-XX ст. Сучасна філософія України.

Тема 12. Буття. Матерія. Свідомість

Буття та його різновиди. Історичний генезис категорії «матерія», матерія та форми її існування. Сучасна наука про матерію. Проблема свідомості у філософії та науці. Індивідуальна і суспільна свідомість, їх єдність і різниця.

Тема 13. Філософська гносеологія

Поняття діалектики, її принципи та закони. Предмет і основні напрямки гносеології. Механізм пізнавального процесу, особливості наукового пізнання. Філософське розуміння істини та її критерії.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	всього -го	у тому числі			всього го	у тому числі		
		л	п	с.р.с		л	п	с.р.с
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Академічна доброчесність								
Тема 1. Філософія та її предмет	6	2	4		10	2	-	8
Тема 2. Світогляд людини і філософія <i>СРС. Історичні типи світогляду</i>	8	-	2	6	8	-	-	8
Тема 3. Філософія стародавнього Сходу, Індії та Китаю <i>СРС. Особливості східної парадигми філософії</i>	10	-	4	6	8	-	-	8
Тема 4. Антична філософія <i>СРС. Філософія Давньої Греції</i>	12	2	4	6	12	2	2	8
Тема 5. Особливості та нові філософсько-релігійні проблеми філософії Середньовіччя <i>СРС. Суперечка про універсалії, реалізм і номіналізм</i>	10	-	4	6	8	-	-	8
Тема 6. Гуманістичний та пантеїстичний напрямки філософії епохи Відродження <i>СРС. Культ краси в епоху Відродження</i>	8	-	2	6	8	-	-	8
Тема 7. Філософія Нового часу <i>СРС Пошуки універсального методу пізнання</i>	10	2	2	6	8	-	-	8
Тема 8. Філософія французького Просвітництва	4	-	-	4	8	-	-	8
Тема 9. Німецька класична філософія <i>СРС Генезис німецької класичної філософії</i>	12	2	4	6	12	2	2	8
Тема 10. Сучасна епоха та її відображення у філософії <i>СРС Некласична філософія</i>	12	2	4	6	12	2	2	8
Тема 11. Вітчизняна філософія <i>СРС. Вітчизняна філософія XIX-XX</i>	10	-	4	6	8	-	-	8

ст.								
Тема 12. Буття. Матерія. Свідомість <i>СРС Матерія та форми її існування</i>	8	-	2	6	8	-	-	8
Тема 13. Філософська гносеологія <i>СРС Філософське розуміння істини</i>	8	-	2	6	8	-	-	8
Підсумковий контроль	2	-	2	-	2	-	2	
Всього за дисципліну	120	10	40	70	120	8	8	104

Аудиторне навантаження денної форми навчання становить 42 %, СРС – 58 %

Аудиторне навантаження заочної форми становить 13 %, СРС – 87 %

5. Теми лекцій

№	Зміст лекції	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Філософія та її предмет	2	2
2.	Тема 4. Антична філософія	2	2
3.	Тема 7. Філософія Нового часу	2	-
4.	Тема 9. Німецька класична філософія	2	2
5.	Тема 10. Сучасна епоха та її відображення у філософії	2	2
Всього		10	8

6. Теми практичних занять

№ п/п	Тема заняття	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1.	Тема 1. Філософія та її предмет.	4	-
2.	Тема 2. Світогляд людини і філософія.	2	-
3.	Тема 3. Філософія стародавнього Сходу, Індії та Китаю	4	-
4.	Тема 4. Антична філософія	4	2
5.	Тема 5. Особливості та нові філософсько-релігійні проблеми філософії Середньовіччя	4	-
6.	Тема 6. Гуманістичний та пантеїстичний напрямки філософії епохи Відродження	2	-
7.	Тема 7. Філософія Нового часу	2	-
8.	Тема 9. Німецька класична філософія	4	2
9.	Тема 10. Сучасна епоха та її відображення у філософії	4	2
10.	Тема 11. Вітчизняна філософія	4	-
11.	Тема 12. Буття. Матерія. Свідомість	2	-
12.	Тема 13. Філософська гносеологія	2	-
13.	Підсумковий контроль	2	2
Всього		40	8

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені програмою

8. Самостійна робота

№ п/п	Тема	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до практичних занять. Теоретична підготовка	22	6
	Опрацювання тем, які не входять до плану аудиторних занять		
2	Філософія та її предмет	-	8
3	Історичні типи світогляду	4	8
4	Особливості східної парадигми філософії	4	8
5	Філософія Давньої Греції	4	6
6	Суперечка про універсалії, реалізм і номіналізм	4	8
7	Культ краси в епоху Відродження	4	8
8	Пошуки універсального методу пізнання	4	8
9	Філософія французького Просвітництва	4	8
10	Генезис німецької класичної філософії	4	6
11	Некласична філософія	4	6
12	Вітчизняна філософія XIX-XX ст.	4	8
13	Матерія та форми її існування	4	8
14	Філософське розуміння істини	4	8
Всього		70	104

9. Індивідуальні завдання

Підготовка доповідей до участі у засіданнях СНГ, студентських наукових конференціях, написання наукових статей та тез за результатами наукового практичного дослідження або огляду наукових джерел з певної наукової або практичної проблеми, підготовка та участь у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт і т.д.

Основні напрямки для науково-дослідницької роботи здобувача освіти:

1. Проблеми наукової методології;
2. Формування свідомості здобувача освіти та науковця;
3. Проблема удосконалення пізнавальних процесів;
4. Шляхи розв'язання наукових проблем;
5. Філософське підґрунтя етичних вчень;
6. Вивчення феномену релігії;
7. Застосування законів, правил та норм правильного мислення у науковій діяльності;
8. Філософське розуміння істини та її критерії;
9. Теоретико-методологічні засади наукового знання;
10. Міжпредметні зв'язки у науковій роботі;
11. Доказовість у наукових дослідженнях;
12. Проблеми пошуку інформації та джерел у науковій роботі;
13. Проблема співвіднесення теоретичного змісту та практичного значення у наукових дослідженнях;
14. Гуманістична складова наукових досліджень.

10. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота здобувачів включає теоретичну підготовку до практичних занять, опанування практичними навичками під час аудиторних занять відповідно до теми та практичній меті заняття, самостійне здобуття знань по темам, які не входять до плану аудиторних занять, аналіз та узагальнення інформації при підготовці до підсумкових занять з модулів дисципліни та підсумкового контролю з дисципліни.

11. Форма і методи навчання

Форма навчання: денна, заочна. В умовах воєнного стану, надзвичайних ситуацій або надзвичайного стану (особливого періоду) форма здобуття освіти може бути змінена.

Традиційні методи навчання: словесні; наочні; практичні.

Методи контролю як методи навчання (контролю з боку викладача, самоконтролю, взаємоконтролю, самокорекції, взаємокорекції).

12. Методи контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль здійснюється на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям з кожної теми. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності мають бути стандартизованими і включати контроль теоретичної і практичної підготовки. Рівень підготовки здобувачів: визначається на підставі результатів тестування, письмової або усної відповіді на контрольні питання, розв'язуванні ситуаційних задач, перевірці виконання самостійної роботи, оцінці практичних вмінь і навичок.

Знання здобувача освіти з теми та певного розділу оцінюють традиційною оцінкою згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М.І. Пирогова

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді диференційованого заліку відповідно до Основних положень організації освітнього процесу у ВНМУ та навчального плану ОПП спеціальності С4 «Психологія» / 0313 Psychology.

Критерії оцінювання засвоєння теоретичних знань та виконання практичних навичок під час поточного та підсумкового контролю

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Знання студентів оцінюється за критеріями, сформульованими на основі загальнодержавних освітніх вимог та сучасних педагогічно-дидактичних принципів навчання, а також з урахуванням вивчення предмета у вищій школі.

Оцінка **“Відмінно”** виставляється тим здобувачам, які дали не менш як 90% правильної відповіді на запитання, засвідчили високий рівень мислення, самостійно та логічно довели вміння оперувати філософським матеріалом, точно використовувати суспільствознавчу термінологію, продемонстрували високу культуру мови та грамотність.

Оцінка **“Добре”** виставляється здобувачам, які дали 80–70% правильної відповіді, не допустили істотних неточностей, вільно оперують філософським матеріалом, але їх знання до певної міри звужені, немає достатньо вільної аргументації, хоча висновки зроблені правильно.

Оцінка **“Задовільно”** виставляється при умові 60–50% правильної відповіді, при цьому студент виявляє розуміння філософських проблем, певну самостійність при викладі матеріалу, але питання знає поверхово, висновки робить невпевнено, допускає неточності, порушує послідовність викладу матеріалу. Культура мови і грамотність мають певні вади.

Оцінка **“Незадовільно”** виставляється тим здобувачам, які засвоїли менше 50% матеріалу, не змогли дати чітку відповідь на запитання, допустити суттєві змістовно-логічні і стилістичні помилки або зовсім не змогли висвітлити питання. Культура мови низька.

Оцінювання виконання практичних навичок під час поточного контролю

Оцінка **«відмінно»** виставляється здобувачу освіти, який, знає хід та послідовність самостійної навчально-дослідницької роботи для виконання практичного завдання, демонструє правильне виконання необхідних практичних навичок, та вірно з чіткими формулюваннями узагальнень та висновків.

Оцінка **«добре»** виставляється здобувачу освіти, який допускає неточності при виконанні дослідження, але здатний самостійно виявити допущені помилки та може продемонструвати виконання практичної навички в цілому, акуратно оформлює результати практичного заняття.

Оцінка **«задовільно»** виставляється здобувачу освіти, який знає основи практичного завдання, але зазнає труднощів при виконанні дослідження, не може продемонструвати повну правильну послідовність практичних навичок, не може трактувати в повному обсязі результати проведених досліджень.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється здобувачу освіти, який не може продемонструвати виконання практичної навички, зазнає значних труднощів при виконанні досліджень, порушує порядок виконання практичної роботи.

Оцінювання виконання тестових завдань під час поточного контролю

Оцінка **«відмінно»** виставляється здобувачу освіти, який при проведенні тестового контролю допускається не більше 10% неправильних відповідей (обсяг правильних відповідей 90-100%). Під час розв’язання тестових завдань надає правильні відповіді на всі питання до тесту.

Оцінка **«добре»** виставляється здобувачу освіти, який під час тестового контролю допускає не більше 20% помилок (обсяг правильних відповідей 80-89 %). Під час розв’язання тестових завдань надає правильні відповіді на більшість питань до тесту.

Оцінка **«задовільно»** виставляється здобувачу освіти, який робить помилки не більш, ніж в 40% тестових завдань (обсяг правильних відповідей

60,5-79%). Під час розв'язання тестових завдань надає правильні відповіді тільки на деякі питання до тесту.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється здобувачу освіти, який при тестовому опитуванні правильно розв'язує менше 60% тестових завдань. Під час розв'язання тестових завдань не може надати правильні відповіді на питання до тесту.

Оцінювання самостійної роботи здобувача вищої освіти

Оцінювання самостійної роботи здобувача здійснюється під час поточного контролю засвоєння тем відповідного змістового модулю на підставі усної відповіді на теоретичне питання, тестування та розв'язання ситуаційних задач з теми для самостійного опанування, оцінювання демонстрації виконання практичної навички згідно практичних цілей певного практичного заняття.

Оцінювання індивідуальної роботи здобувача освіти

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти оцінюється від 1 до 12 балів.

Оцінювання усної відповіді під час підсумкового контролю:

Знання здобувачів з філософії оцінюється за критеріями, сформульованими на основі загальнодержавних освітніх стандартів та сучасних педагогічно-дидактичних принципів навчання, а також з урахуванням вивчення предмета у вищій школі.

Оцінка **“Відмінно”** виставляється тим здобувачам, які дали не менш як 90% правильної відповіді на запитання засвідчили високий рівень теоретичного мислення, самостійно та логічно довели вміння оперувати філософським матеріалом, точно використовувати суспільствознавчу термінологію, продемонстрували високу культуру мови та грамотність, виконували індивідуальні завдання.

Оцінка **“Добре”** виставляється здобувачам, які дали 80–70% правильної відповіді, не допустили істотних неточностей, вільно оперують філософським матеріалом, але їх знання до певної міри звужені, немає достатньо вільної аргументації, хоча висновки зроблені правильно.

Оцінка **“Задовільно”** виставляється при умові 60–50% правильної відповіді, при цьому студент виявляє розуміння філософських проблем, певну самостійність при викладі матеріалу, але питання знає поверхово, висновки робить невпевнено, допускає неточності, порушує послідовність викладу матеріалу. Культура мови і грамотність мають певні вади.

Оцінка **“Незадовільно”** виставляється тим здобувачам, які засвоїли менше 50% матеріалу, не змогли дати чітку відповідь на запитання, допустити суттєві змістовно-логічні і стилістичні помилки або зовсім не змогли висвітлити питання. Культура мови низька.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

до диференційованого заліку з філософії

1. Суб'єктивний ідеалізм Й. Г. Фіхте.

2. Предмет філософії та коло її проблем.
3. Французька Просвіта XVIII ст. Етапи розвитку її філософії.
4. Поняття світогляду та його структура.
5. Характерні риси філософії стародавньої Греції та основні етапи її розвитку.
6. Поняття свідомості, структура свідомості, види свідомості.
7. Кант – засновник класичної німецької філософії. Філософська позиція І. Канта.
8. Міфологія як історичний тип світогляду.
9. Ранній, досократівський період філософії стародавньої Греції, основні школи та вчення.
10. Буття як вихідна філософська категорія. Різновиди буття.
11. Ф. Бекон – засновник філософії Нового часу та експериментального природознавства. Філософія Ф. Бекона.
12. Релігія як історичний тип світогляду.
13. Філософія Платона.
14. Рух, простір і час як форми існування матерії, їх єдність та взаємодія.
15. Елейська школа філософії. Проблеми буття та руху.
16. Поняття зв'язку та закону. Класифікації зв'язків і законів.
17. Філософія Арістотеля.
18. Різновиди світогляду та їх характеристика.
19. Натурфілософія та система трансцендентального ідеалізму Ф. В. Й. Шеллінга.
20. Основні принципи діалектики та їх характеристика.
21. Характерні риси філософії середньовіччя. Нові філософські проблеми.
22. Проблеми методу у філософії. Функції філософії.
23. Пізній період філософії стародавньої Греції, період занепаду, еллінізму. Основні філософські течії.
24. Поняття безсвідомого. Свідомість і безсвідоме.
25. Особливості схоластичної філософії. Суперечка про універсалії. Реалізм і номіналізм.
26. Поняття пізнання, структура пізнання. Суб'єкт і об'єкт пізнання.
27. Філософія Демокріта, його вчення про атоми і причинність.
28. Специфіка наукового пізнання. Рівні наукового пізнання.
29. Філософія Піфагора.
30. Основні форми наукового пізнання та їх взаємозв'язок.
31. Філософія Сократа.
32. Основні питання філософії, його дві сторони та їх рішення.
33. Філософія епохи Відродження.
34. Гносеологія як розділ філософії.
35. Дуалістична позиція Р. Декарта у філософії, його вчення про вроджені ідеї.
36. Основні методи наукового пізнання.
37. Характерні риси філософії Нового часу.
38. Поняття практики. Види практики, місце практики у пізнанні.
39. Філософія Г. С. Сковороди: онтологія та кордоцентризм. Вчення про «сродну працю».
40. Релігія як історичний тип світогляду.
41. Характерні риси сучасної некласичної філософії.
42. Філософське вчення про істину.
43. Об'єктивно-ідеалістична філософія Г. В. Ф. Гегеля, його система та метод.
44. Категорії одиничного, особливого та загального.
45. Релігійно-філософські течії некласичної філософії.
46. Методи емпіричних досліджень та їх характеристика.
47. Філософія Епікура.
48. Глобальні проблеми сучасності та шляхи їх вирішення.

49. Неопозитивізм та еволюція його розвитку.
50. Природа і суспільство, історія їх взаємодії.
51. Філософія стоїцизму.
52. Проблема причинності у філософії та медицині.
53. Філософія Б. Спінози.
54. Аксиологія як розділ філософії.
55. Персоналізм як релігійно-філософська течія.
56. Антропологічний матеріалізм Л. Фейербаха.
57. Поняття істини. Діалектика абсолютної та відносної істини.
58. Формування філософсько-наукового поняття матерії.
59. Неотомізм і тейярдизм як релігійно-філософські течії.
60. Проблема походження свідомості.

13. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни проводиться у вигляді диференційованого заліку після вивчення дисципліни в 1 семестрі.

14. Схема нарахування та розподіл балів, які отримують здобувачі освіти

Нарахування балів за дисципліну проводять згідно чинного положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім.М.І.Пирогова. Складовими оцінки за дисципліну є конвертоване у бали середнє арифметичне поточної успішності за універсальною 120-бальною шкалою (від 72 до 120 балів), бали за підсумковий контроль (від 50 до 80 балів) та індивідуальної роботи студента (від 6 до 12 балів).

Бали за підсумковий контроль відповідають шкалі оцінок:

оцінка «3» - 50-60 балів

оцінка «4» - 61-70 балів

оцінка «5» - 71-80 балів

Бали за поточну успішність, підсумковий контроль та традиційну оцінку викладачі вносять у відомість деканату. Отримані бали (сума балів поточної успішності та підсумкового контролю) відповідають фіксованій шкалі оцінок:

оцінка «5» - 180-200 балів

оцінка «4» - 160-179 балів

оцінка «3» - 122-159 бали.

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач освіти після засвоєння дисципліни, – 200 балів. **Мінімальна кількість балів** становить 122 бали.

Бали за підсумковий контроль та поточну успішність студентів деканат вносить у програму Контингент і ранжує їх. Ранжування проводять на підставі отриманих балів за дисципліну згідно національної шкали та шкали ЄКТС (див. Положення про організацію освітнього процесу).

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого заліку	для заліку
180-200	A	відмінно	

170-179,99	B	добре	зараховано
160-169,99	C		
141-159,99	D	задовільно	
122-140,99	E	задовільно	
0-121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-121,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

15. Методичне забезпечення дисципліни

1. Силабус.
2. Робоча програма.
3. Лекційний матеріал з мультимедійним забезпеченням.
4. Методичні рекомендації для практичних занять.
5. Методичні рекомендації для самостійної роботи здобувачів.
6. Тести для контролю засвоєння тем практичних занять.
7. Перелік питань до диференційного заліку.
8. Білети-завдання для підсумкового контролю.

16. Рекомендована література

Основна

1. Курс загальної філософії: від ідей до проблем: навчальний посібник / Ігор Карівець, Андрій Поцелуйко. За заг. ред. д-ра філос. наук І. В. Карівця. – Львів: Видавництво ПП «Новий Світ – 2000», 2024, 309 с.
2. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Світова філософія поствоєнного часу : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. – 472 с.
3. Філософія. Підручник. 5-те видання / Петрушенко В.Л. – Львів: «Новий Світ-2000», 2024. – 504 с.
4. Петрушенко В. Стопи творіння: Буття – Свідомість – Людина та Особистість. – Львів: «Новий Світ-2000», 2023.
5. Практикум з філософії : навчальний посібник / Укладачі: І. В. Карівець, А. М. Кадикало, В. Л. Петрушенко, О. В. Паньків, С. М. Повторева, М. В. Сінельнікова, О. І. Стебельська, О. В. Онищук, О. Ю. Чурсінова, Л. М. Федорів; за заг. ред. Ігора Карівця. – Львів: «Новий Світ-2000», 2024. – 182 с.
6. Туренко В. Рання грецька філософія: рефлексії про політику і право. – К.: Дух і Літера, 2023. – 608 с.

Допоміжна

1. Вільям Б. Ірвін. Жити змістовно. Філософія радості від античних стоїків / Пер. з англ. Н. Палій. – К. : Yakaboo Publishing, 2021. – 304 с.
2. Гносеологія та епістемологія : навчальний посібник / В. Петрушенко / – Львів: «Новий Світ – 2000», 2024. – 209 с.
3. Гносеологічні та логічні проблеми медичної діагностики: монографія /

Святослав Черкасов. – Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2024. – 289 с.

4. Арістотель. Метафізика. – К.: Темпора, 2022. – 848 с.
5. Марк Аврелій. Наодинці з собою. – Львів: Априорі, 2022. – 184 с.
6. Платон. Діалоги. – К.: Фоліо, 2022. – 352 с.

Інформаційні ресурси

Електронна адреса сайту університету: <http://vnmue.edu.ua>

Електронна адреса сайту бібліотеки університету: <http://library.vnmue.edu.ua>

Міністерство культури та інформаційної політики України (МКІП) <https://mkip.gov.ua/>

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>

Інститут філософії імені Г.С.Сковороди НАН України <https://www.filosof.com.ua/>

Сайт електронної бібліотеки «Diasporiana» [Diasporiana Електронна бібліотека | Результати пошуку філософія](#)

Сайт (новогрецькою), який буде корисним для широкого загалу, хто цікавиться доробком Аристотеля - <https://aristotelistes.cti.gr/admin/SelectTransSem>

Студія онлайн-освіти Educational Era. URL: <https://ed-era.com>

Дія. Освіта. URL: <https://osvita.djia.gov.ua>

Освітня онлайн-платформа. URL: <https://sendpulse.ua>

Платформа онлайн-освіти. URL: <https://impactorium.org>

Освітній хаб – EduHub.in.ua. URL: <https://eduhub.in.ua>